

Smart betesstrategi ger både näring och biologisk mångfald

Foto: Mårten Svensson

Med en genomtänkt betesstrategi kan du inte bara sänka foderkostnaderna och ge djuren ett näringsrikt gräs – du bidrar också till att bevara det öppna landskapet och den biologiska mångfalden. Grunden är enkel: rätt djur, på rätt plats, vid rätt tid.

Planering och system för effektivt bete

Bete kan vara ett billigt och näringsrikt fodermedel – om du har en genomtänkt strategi. En bra betesplan ger jämn tillgång på bladrikt och högkvalitativt gräs under hela säsongen, och anpassas löpande efter väder, tillväxt och antal djur. Grunden i planeringen är enkel: rätt djur, på rätt plats, vid rätt tid. Börja med att kartlägga vilka marker som ska betas, hur många djur du har och deras näringsbehov. Ta hänsyn till markens avkastning, växttyp, näringsinnehåll och risken för parasiter. Det finns två huvudsakliga betessystem: kontinuerligt bete och rotationsbete, med flera varianter inom varje. Valet beror på gårdens resurser, arbetsinsats och ekonomi.

Så håller du betet i gott skick

För att hålla betet i toppform behöver det betas lagom mycket – och sedan få vila. Beroende på säsong och markförhållanden kan återhämtningstiden variera från två veckor till hela tre månader. Om djuren får gå för länge på ett stort område kommer de, som de finmakare de är, att välja ut godbitarna och lämna resten. Det är därför viktigt att styra betet så att hela ytan används effektivt.

Djurslag kan också beta tillsammans (sambete) eller efter varandra (växelbete), vilket ger en effektivare avbetning eftersom de föredrar olika växter. Rekommenderad beteshöjd är 9–14 cm för nötkreatur och 6–8 cm för får – då får de i sig tillräckligt med näring per tugga.

Naturbetesmarker – en hotad resurs

Betande djur på naturbetesmarker är avgörande för att bevara det öppna landskapet och den biologiska mångfalden. Här lever växter, insekter och fåglar i samspel – på marker som annars lätt växer igen. Tyvärr är dessa marker ofta olönsamma i dagens rationella jordbruk. De ligger långt bort, ger lägre skörd och kräver mer arbete. I takt med att produktionen blivit mer intensiv har de små lantraserna ersatts av mer högproducerande djur som kräver kraftigare foder. Men om vi vill bevara de öppna landskapen och den biologiska mångfalden krävs att vi fortsätter att använda våra naturbetesmarker – och ser betande djur som en nyckelresurs!

Att satsa på bete är inte bara en fråga om foder – det är en investering i både djurhälsa, ekonomi och levande landskap.